ENCIKLOPEDIKA 2020 – DOSEZI I IZAZOVI LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA ZAGREB, 15–16. LISTOPADA 2020.

ZNAČENJE ATLASA SVIJETA LEKSIKOGRAFSKOGA ZAVODA MIROSLAV KRLEŽA U HRVATSKOJ ATLASNOJ KARTOGRAFIJI

IVANA CRLJENKO LEKSIKOGRAFSKI ZAVOD MIROSLAV KRLEŽA

ZAVODSKA KARTOGRAFSKA IZDANJA

- Kartografski odjel (redakcija) od 1950.
- čine ga kartografi i geografi; 1980-ih čak 20-ak
- radili na Pomorskoj enciklopediji, Enciklopediji Jugoslavije, Enciklopediji JLZ-a

Autoatlasi, vodiči, karte

- Jadran atlas jugoslavenske jadranske obale od Kopra do Ulcinja, 1964; Jadran: vodič i atlas, 1965;
   Jadranska obala i otoci: auto-atlas i vodič, 1971.
- autoatlasi Jugoslavije i Europe; od 1995. Hrvatske, Slovenije i BiH
- Karta obale Jadrana, 1967; Turistička karta Jugoslavije, 1968.
- Nautički vodič Jadrana, 1975; engl. izdanje 1993; Nautički vodič hrvatskoga Jadrana, 2007.
- Hrvatska: turistički vodič (Masmedia; 1998)

ZAVODSKA KARTOGRAFSKA IZDANJA

Atlasi

- Zemljopisni atlas Republike Hrvatske (ŠK; 1992, 1993)
- A Concise Atlas of the Republic of Croatia and the Republic of Bosnia and Hercegovina, 1993.
- Atlas Europe, 1997.
- Atlas svijeta, 1961–2008.

Atlas svijeta (7)

Atlas svijeta, 1961. (gl. red. Oto Oppitz, Petar Mardešić); 1963. (gl. Red. Petar Mardešić, Oto Oppitz); 1966. (gl. Red. Petar Mardešić, Oto Oppitz); 1974. (gl. Ur. Oto Oppitz); 1988. (gl. Ur. Božidar Feldbauer); 2006. (i 2008., gl. Ur. Mladen Klemenčić)

ISTRAŽIVANJE: POTICAJ

Navodi o zavodskom atlasu:

- najzapaženiji zavodski atlas
- jedini potpuno domaći atlas svijeta u Hrvatskoj
  - autentični pogled na svijet
- jedan od najraširenijih atlasnih priručnika u Hrvatskoj
- komercijalno među najuspješnijim izdanjima u povijesti Zavoda
  - naklada 1-5. atlasa 165 000; 6. atlas rasprodan u 18 mjeseci! 7500; 7. atlas rasprodan

ISTRAŽIVANJE: PRETPOSTAVKA, CILJEVI, METODA

Pretpostavka:

• značenje zavodskog atlasa svijeta u ukupnoj produkciji atlasa svijeta u Hrvatskoj je iznimno

Ciljevi:

- ispitati sličnosti i razlike zavodskih atlasa u odnosu na atlase drugih nakladnika
- ocijeniti utjecaje koje zavodski atlasi imaju u širenju geografskih znanja
- odrediti njihov doprinos u hrvatskoj atlasnoj kartografiji

Metoda:

 usporedba atlasa svijeta opće namjene objavljenih u razdoblju od tiskanja prvog zavodskog atlasa (1961) do zadnjeg (2008)

ISTRAŽIVANJE: ANALIZIRANI ATLASI

Zavodski atlasi (7)

Atlasi drugih nakladnika (10) - prijevodni:

- Veliki atlas svijeta, 1974, Prosveta Mladinska knjiga.
- Atlas svijeta: novi pogled na Zemlju, 1980, Sveučilišna naklada Liber.
- Zemljopisni atlas svijeta: svijet u brojkama, zemlja i svemir, države svijeta, 1985, Mladinska knjiga.
- Enciklopedijski atlas svijeta, 1997, Extrade.
- Atlas svijeta 2000: novi pogled na Zemlju , 1998, Mozaik knjiga.
- Veliki atlas svijeta, 2003, Leo-commerce.
- Atlas svijeta za 21. stoljeće, 2003, Naklada Fran d.o.o.
- Veliki obiteljski atlas svijeta, 2004, Naklada Ljevak i Monde Neuf.
- Atlantika, 2007, Mozaik knjiga.
- Atlas svijeta, 2008, Mozaik knjiga.

ISTRAŽIVANJE: KATEGORIJE

- glavna obilježja ideja atlasa, posebnosti (i novine) i stil pisanja
- koncepcija (sadržaj) atlasa i struktura poglavlja
- karte (geografske pregledne, tematske) mjerilo, kartografska mreža; predočivanje reljefa,
  tumač znakova, simboli za vode, vegetaciju, granice, naselja, prometnice i dr.; toponimi
- pristup u obradi tekstualnih sadržaja
- pristup u predstavljanju sadržaja

DOSADAŠNJI REZULTATI: MEĐUSOBNE SLIČNOSTI

- sredstva prikazivanja informacija
  - karte, tekst, tablice, grafički prilozi
- obuhvat prostorne stvarnosti i sadržaji na kartama
  - prikazuje se svijet, kontinenti i oceani, skupine država (regije), države, dijelovi država
  - na kartama: prirodna i društvena obilježja prostora ili uobičajeni tematski sadržaji
- aktualnost
  - najnoviji podatci

DOSADAŠNJI REZULTATI: MEĐUSOBNE SLIČNOSTI

- pristup u obradi tekstualnih sadržaja
  - kvantitativni i statistički podatci
  - težnja k objektivnosti
- pristup u predstavljanju sadržaja (u koncepciji)
  - raspored sadržaja, zastupljenost karata i dodijeljeni prostor
  - objektivnost je najčešće zaobiđena
- stil pisanja
  - leksikografski, popularnoznanstveni

DOSADAŠNJI REZULTATI: POSEBNOSTI ZAVODSKIH ATLASA

U odnosu na prijevodne atlase, zavodski se ističu po tome što:

- prikazuju svijet iz domaće perspektive
- insistiraju na visokoj stručnosti u obradi sadržaja primjenom načela:
  - obuhvatnosti (mnogi podatci iz službenih izvora)
  - dosljednosti (u strukturi i odabiru sadržaja, predstavljaju podataka i koncepciji)
- enciklopedijsko-kartografska izdanja
- postavljaju norme u pisanju geografskih imena iz stranih jezika, osobito u pisanju i uporabi hrvatskih egzonima
- podupiru izradu vlastitih karata

DOSADAŠNJI REZULTATI: NEDOSTATCI ZAVODSKIH ATLASA

- podupiranje stereotipa o geografiji:
- a) geografija je zapravo fizička geografija:
  - Predgovor (1961), u opisu sadržaja: "...sve ostale države i teritoriji poređani alfabetskim redom, po shemi: geografski prikaz (građa i reljef, klima, vode, biljni pokrov), podaci o stanovništvu, političko i državno uređenje, administrativna podjela po tablicama, šef države, glavni grad, privreda, trgovina, saobraćaj i novac."
- b) geografija je kao društvena igra Država, grad, rijeka, planina...
  - nabrajanje nepovezanih činjenica po zadanom redu, obilato potkrijepljenih statistikom i brojkama, bez tumačenja uzročno-posljedičnih veza među pojavama i procesima u prostoru

Potralies (theograph)	Porriers km	Ranovella:	Guetoca	Glavet grad
	8.05	priph 2000.	maneljesomii 61./km²	
Amous Charges	1366	250, 550	117.8	Annu Cherry
Ang Those	966	209 609	279.3	Ang Thong
. Buri State	10 122	1 255 199	144.7	Bun Ram
Oschorgus	4.00		135.7	Chacheerpan
Chie Nat		210 (52)	145.7	Chickenpus Chii Na
	12:779	1095 360	95.7	
	0.338	380.064		Chargetture
	20 107	1 500 177		Osnibbari
	0.676	1 129 701	74.6	Ching Mai
			96,7	Chine Rai
	4.563	1040565	2366	Chou But
Chumpton:		449-306	143	
Kalasin	6.947	922.306		Kalmin
Kettphang Plus:	9 603	674 027	763	Kamphany Plet
Kanzharabari	29-485	234.394	17,7	Karchamburi
Khen Kam	10 556	1.733.434	199.2	Klein Kass
Krats	4 700	336 750	75.4	Rode
Krung Thip	1365	6395344	4 00000	
				(Bisnekek)
Lamping	12.534	792 152	62.4	
Lamphun	8 5000	413.299	967	Lampton
Loss		607.063		Line
Lep Buri	6 200	745 906	130.2	Lee Birt
	17 660	255 537	350	Mae Hong Son
	5 292	947.113	17910	
	430)	700 758	TA	Multidahan
Nakhan Nassa		241 061	1118	Nakhon Napok
	2 368	500 DO	7760	
Nakhon Phanom	330			Nablem Pathon
		681 144	1142	Nikbim Planim
Nathern Raccharina	30.494	2 556 260	\$24.7	Nakhon Renheims
Nakhoo Sawan	9.98	1 090 379	B3.6	Nakhoo Sawan
Thanmone		1 539 911	152,9	
	11-472	459 040	39.9	Nan
Namhrwas		(662.350	345.0	Nametoway
Neeg Bas Law Phys.	1899	BK2 207	1250	Nong Bea
Nong Khai				Lampho
Nerchitury	7.552	1883 70 k	130.5	Nong Khai
		200.004	132,99	Nombaburi
Pribum Thani	1 526	677 649	9841	Pathum Thini
Perme	1940	595 985	300,2	Person
Plengrigs		234 188	961	Phongngs
Planthelong	3:425	498.471	4652	Pharchalong
Phone	0.135	502.7%3	84	Phartharprig
Phenchetroid	1266	100,000		Phaywo
Phothdren	0 225		70,2	Photosbus
		177.500	60.97	Phothaburi
Phononylox			126,5	Phichit
	10 854	790 678	73,1	Phononyck
Phoe	4.50)	492.561	75,3	Three
Phrs Nakhon Si Ayunthaya	2.557		251.4	
		782.634		Ayunhaya
Process Burn	543		159.4	Phakes
	4.762	406 732	85.0	Prachin Bart
Printrasp Khiri Khan	6.368	649-46T	70,0	Practical Khiri
Ranning	3298	264-210		Khan
Rechabun	1 1/40		45,9	Panong
Rezing		796.217	152,3	Ranchideuri
totaling.	1.992	522 133	147,5	Raying
Rotts	1.294	12% 4%	19.4	Roille
Sa Karo	7195	685 632	67.5	Sa Karo
Salesta Nakhtura	9.606	1 040 766	108,3	Sakon Nakhon
Same Pealan	1004	1008-600		Samue Prakan
Samut Sakhon	877	606 255		CHARLES PROCESS
Semut Songabran	417		534.7	String Sakhon
Commer mengativan		204 177	439,6	Sourat Soughbram
Saniburi	3 578	575 053	260,8	Sunburt
Serum	2.479	247 875	300,0	Serun
Stog Burt	822	232.766	263.2	Sing Burn
St Sa Ket	8.540	1 405 300	199.0	Si Sa Ker
Songkhin	7 394	1,235,667	598,8	Songkhia
Subbirtuit	6.900	293.764	99.0	Sorigition
Suptain Bluri	3.358			Sukherhui
	3.338	855 949	(59,5	Suphan Heri
Same Theni	12 1992	869 453	67,4	Super Thans
Surin	8124	1322.901	163.5	Surm
This	95,407	414,000	29.6	
Trang	4965	795.00		
Trut	2 819	219 145		
Ubon Reschothasi			77.8	
	15 745	1071-441	3177,4	
Udox Thans	8.730	1.467.158		Udox Than
	6 730	304 122	452	Lithia Thuri
Umralli	2339	994 474	10.1	Unseeds
		405.507	06.0	
Yala	4 528			
Yala Yanthon	1162	501.430	LMO	Yauthor
Yala				Yaothu

Back River Florid Grand Poin Pampiernousiase Pampiernousiase Pampiernousiase Pampiernousiase Rompierno Rompiernousiase Rompiero Quintigal Laint Bransson	258- 256 262 (79 202 44 148 243 1,865 104 — 74 3	36 700 107 400 92 300 301 300 132 200 80 500 58 300 862 200 33 000 150	141.7 360.4 352.3 503.2 1491.6 3004.5 543.8 238.9 110.3 317.3 4.7 50.0
Percy Crand Pent Penpercousses Serves Wilhelms for Code for Code f	256 262 179 202 44 148 243 1865	107 400 92 300 90 200 301 300 132 200 90 500 58 300 867 200 33 000	360,4 352,3 503,2 1491,6 3004,5 543,8 228,9 1110,1 317,3 4,7
cand Plan amplemousses ample Withering int Louis viete du Rempien exame exame contact dos	256 262 179 202 44 148 243 1865	107 400 92 300 90 230 301 300 132 200 90 500 58 300 862 200	360,4 352,3 503,2 1491,6 3004,5 543,8 228,9 1110,1
inco Port inglemousces array Witherns If Louis with du Rempan scanne	256 262 (79 202 44 148 243	107 400 92 300 90 200 301 300 132 200 80 500 58 300	360.4 352.3 500.2 1491.6 3004.5 543.8 228.9
into rand-Post emperousses arras Withering in Louis wine du Rempan	256 262 179 202 44 148	107 400 92 300 90 200 301 300 132 200 80 500	360,4 352,3 503,2 1491,6 3004,5 543,8
into rand-Post originarroussess arras Wilherms or Louis	256 262 179 202 44	107 400 92 300 90 200 301 300 132 200	360,4 352,3 500,2 1491,6 3004,5
orcy rand Post properrousses arms Withering	256 262 179 202	107 400 92 300 90 200 301 300	360,4 352,3 500,2 1491,6
rand Post	256 262 179	107 400 92 300 96 200	360,4 352,3 503,2
and Port	258 256 262	107 400 92 300	360,4
PCD III	258 258	107 400	360.4
Distrikt ottok	Posteriora and	Stanovnika popia 1963.	M/NOT

Metacrolistia Manica	Nadmorska vrsina u m	Prosedna godisnja temp u "C	Prosectia godis zemp. u januar u nc	Prospečne temp. u Juliu u "C	Prosectine godstnya padaline u mm
Atar F Deria Nouachibou Nouachibou	226 297 8 2	26.6 27.2 22.1 26.5	21.7 20.3 22.7 22.7	34.5 35,4 26.3 36,3	46 3 5 48
Aspja	Površina km²	Stanovnika prociana 1982	Quatoca nesetjenosti as/km²	Claimi grad	Stanovnika
Adres Assana Beatna Dakhier Howadhibou Gorgo Guidinava Hoch ei Charqui Hoch ei Gharts Inchu Tagans Tiras Zammour Tirass Nousechun Nousechun	215 300 36 000 37 100 30 000 14 000 16 000 57 000 49 000 93 000 255 300 67 000	99 000 149 000 165 000 30 000 193 000 190 000 220 000 150 000 25 000 25 000 240 000	0.3 4.1 4.4 1.0 11.6 10.0 1.4 2.6 0.4 0.9 0.1 3.6	Asia Krita Alaig Nouser/Dou Kasidi Selikaby Mema Asia, Telliya Fiberok Rosso	16 326 4 359 1 360 21 961 20 848 2 727 3 853 4 877 2 518 4 859 16 466
MAURITANIJA	1 030 700	1561.000	1,5	Nouekshott	150 000

HVALA NA PAŽNJI

